

Metsäindikaattorit kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa

Kooste 3.11. asiantuntijapajan keskusteluista

Koosteen sisältö

- Lähtökeskustelun tulokset
- Ryhmätyöskentelyn tulokset
- Yhteenveto ja palaute

Lähtökeskustelun tulokset

Lähtökeskustelun tehtävänanto

1. Mitä **haasteita** olette kohdanneet metsäluonnon tilan parantamistyössä?
2. Kertokaa **hyvistä esimerkeistä** ja **kokemuksista** metsäluonnon tilan parantamistyössä

1. Mitä haasteita olette kohdanneet metsäluonnon parantamistyössä?

Lainsäädännön, ohjauksen ja valvonnan puutteet

- » *"Esimerkkinä vaikka uudisojitukset luonnontilaisilla soilla, joita tehdään sekä omilla että naapurin maille vaikuttavina ilman mitään rajoitteita."*
- » *"Metsälaki ei suojaa kohteita. Esim purovarret ja jyrkänteiden aluset menevät hakkuuseen lainsäädännöstä huolimatta."*
- » *"Metsälakia ja sertifiointia ei noudateta, rikkomisia ei pidetä tärkeänä."*
- » *"Liian vähäiset viranomaisresurssit ja puutteellinen valvonta ja vähäiset seuraukset lakien rikkomuksiin."*
- » *"Kaavoituksessa on hyvin vaikea saada läpi merkintöjä, joiden tarkoituksena on edistää lomo-tavoitteita."*

Resurssit ja rahoitus

- » *"Rahoituksen ennakoimattomuus."*
- » *"Metka-tukiehdot torppaavat ennallistamishankkeet."*
- » *"Metsäluonnon hoitohankkeet (metka-tuki) on monimutkainen tukimuoto, tuen hakeminen on niin hankalaa, ettei se kannusta hakemaan."*

Tieto ja seuranta

- » *"Arvokkaat kohteet eivät ole kaikki kartoilla."*
- » *"Lajitieto ei ole metsänomistajien käytössä."*
- » *"Liika luonto- ja tuhotiedon avoimuuden puute."*
- » *"Metsätaloustoimenpiteiden luontolaatua ei enää mittaa kukaan."*

Asenteet ja osaaminen

- » *"Osa metsäalan toimijoista ei usko luontokatoon tai tutkimuksiin."*
- » *"Metsäammattilaisten asenteet usein kielteisiä tai asia vaietaan."*
- » *"Ns. metsäammattilaisilla ei ole mitään motivaatiota esittää esimerkiksi Metso-kelpoista metsää suojeluun."*
- » *"Pitkään metsätaloutta harrastaneet metsänomistajat tekevät monesti asioita 'kuten on ennenkin tehty'."*

2. Hyvät esimerkit ja kokemukset metsäluonnon tilan parantamistyössä

Ohjelmat ja hankkeet

- » *"METSO-ohjelma on loistava, lisää resurssia siihen vaan tarvitaan!"*
- » *"METSO-ohjelma (rahoitus vaan nostettava tarvittavalle tasolle)."*
- » *"Helmi-rahoitus on luonut positiivista asennetta ja toiminut esimerkkinä."*
- » *"Monimetsä-hankkeen toimenpiteiden ja materiaalien hyvä vastaanotto."*

Käytännön toimet

- » *"Metsänomistajille suunnatut käytännönläheiset luonnonhoitoon ja jatkuvapeitteiseen kasvatukseen liittyvät maastokoulutukset vetävät hyvin."*
- » *"Valuma-alueiden vesiensuojelutöillä on saatu ojitusten vesistövaikutuksia pienemmiksi."*
- » *"Haavan määrä on ilahduttavasti lisääntynyt neuvonnan myötä."*

Yhteistyö ja motivaatio

- » *"Ruohonjuuritasolla hyvää yhteistyötä: luovia ratkaisuja ja tahtotilaa."*
- » *"Urakoitsijat voivat olla hyvinkin innokkaita oppimaan luonnonhoidon ja ennallistamisen työläjien toteutusta."*

Ryhmätyöskentelyn tulokset

Ryhmätyöskentelyn tehtävänannot

1. Ovatko ehdotetut toimenpiteet mielekkäitä ja toimivia? Miksi/miksi ei?
2. Onko joku toimenpide erityisen haastava? Miksi?
3. Puuttuuko joku toimenpide?
4. Mitä ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ehdotetuilla toimenpiteillä on?

Ryhmät työskentelivät satunnaisesti jaetuissa teemoissa:

Ryhmä 1

Metsien uudistaminen ja metsätaloustoimenpiteet

Ryhmä 2

Maankäytön muutokset, metsien käytön suunnittelu ja valtion metsien käytön ohjaus

Ryhmä 3

Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen

Ryhmä 4

Koulutus, viestintä ja luontotieto

Ryhmä 5

Politiikka, lainsäädäntö ja ohjelmat

Ryhmä 6

Taloudelliset kannustimet I

Ryhmä 7

Taloudelliset kannustimet II

Ryhmä 1 – Metsien uudistaminen ja metsätaloustoimet (1/2)

Yleiset huomiot ryhmän keskustelusta:

Ryhmä peräänkuulutti metsänhoidon käytäntöjen kehittämistä ja kunnianhimoisia tavoitteita. Arvokkaiden kohteiden tunnistaminen ja säästöpuuryhmien lisääminen nähtiin tärkeinä. Haasteina nousivat tiedon hallinta ja käytäntöjen yksinkertaistaminen. Kompensaatio ja “aiheuttaja maksaa” -periaate nähtiin tarpeellisina ohjauskeinoina. Neuvonnan ja viestinnän kehittäminen nousi esiin keskeisenä edellytyksenä tavoitteiden saavuttamiselle.

- » *"Monimuotoisuustehokkuus – miten tunnistetaan arvokkaat kohteet ja suhteutetaan nämä kunnianhimoisempiin tavoitteisiin? Vrt. lakitaso / sertifiointi (minimit)." ja " Ei maksimoida hehtaareita ja kuutioita, vaan monimuotoisuushyötyä. "*
- » *"Neuvontaresurssit ja resurssit ottaa uusia aineistoja käyttöön hallinnossa. - - Tiedon hyödyntämistä kaivataan yli hallintorajojen."*
- » *"Viestintää ja vuorovaikutusta on pakko kehittää tavoitteiden saavuttamiseksi."*
- » *"- - erilaiset havainnollistavat laskurit maanomistajille ennallistamistoimenpiteistä → neuvonnan työkalu, päätöksenteon tuki → tarvitaan sekä metsänomistajille että metsäalan ammattilaisille."*
- » *"Tietotuotteiden ja automatisaation kehittäminen jo olemassa olevien aineistojen pohjalta."*
- » *"Tavoitteet ovat pitkälti hyvän metsänhoidon suositusten mukaisia (nykykäytänteitä). Millaiset tavoitteet näille käytänteille asetetaan / miten kunniahimoisia tavoitteita vaaditaan?"*
- » *"Säästöpuuryhmien perustaminen taimikonhoidossa tärkeää ja sitä myös kehitettävä."*

Ryhmä 1 – Metsien uudistaminen ja metsätaloustoimet (2/2)

Ryhmän täydentävät toimenpide-ehdotukset:

- » **Kompensaatiojärjestelmän** rakentaminen, jossa "hallinnoitavuus on mahdollisimman yksinkertaista, johdonmukaista ja systemaattista" ja jossa aiheuttaja maksaa -periaate on pohjana.
- » "Spv-tilanteissa **perintöveron** "korvaaminen" suojelupinta-alalla/monimuotoisuustyöllä" tekisi näkyväksi maanomistajien ja yli sukupolvien tekemän suojelun, mikä ei muutoin näy missään ja usein kohdistuu arvokkaille alueille.

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Nykyistä leveämpi suojakaistojen jättäminen

- » Monimuotoisuustehokkuuden huomioiminen (ks. ryhmän yleiset huomiot)

Nykyistä kattavampi säästäminen ja jättäminen kokonaan metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle

- » Perintöveroasian kohdentaminen tähän toimenpiteeseen (ks. ryhmän täydentävät toimenpide-ehdotukset)

Taimikonhoidon käytäntöjen kehittäminen

- » "Säästöpuuryhmien perustaminen taimikonhoidossa tärkeää ja sitä myös kehitettävä."

Metsänuudistamisen käytäntöjen kehittäminen

- » "Sorkkaeläinkannan tasolla on vaikutusta metsänomistajien valintoihin"

Ryhmä 2 – Maankäyttö, suunnittelu ja valtion metsät (1/2)

Yhteenveto ryhmän keskustelusta:

Ryhmässä korostuivat alueellisen suunnittelun ja valtion esimerkin merkitys. Ohjauskeinojen ja tukien kohdentamisen nähtiin vaativan selkeytystä. Ekologisen verkoston vahvistaminen ja tukien kohdentaminen kytkeytyneisyyden parantamiseen nähtiin keskeisinä. Ekologinen kompensaatio ja metsitystuen kohdentaminen nousivat esiin konkreettisina ratkaisuinä.

- » *"Vaikutusarvioinnissa on olennaista tietää, millä ohjauskeinolla tämä toteutettaisiin. Onko kyseessä esimerkiksi maankäytön muutosmaksu, raivauskielto, tai informaatio-ohjaus?"*
- » *"Poukkoilevat tukijärjestelmät maksavat yhteiskunnalle todella paljon (tietojärjestelmät, asianosaisten kouluttaminen, hallinnointi). Tarvitaan harkintaa ja pitkäjänteisyyttä tukia kehitettäessä."*

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Metsitys

- » *"Mitkä olisivat tämän vaikutukset peltolintuindeksiin?"*
- » *"Otetaan oppia joutoalueiden metsitystuesta sen mahdollisuuksista ja haasteista."*
- » *"Turvesoiden metsittäminen on haastavaa ja riskialtista. Turvesoiden ennallistaminen suoksi tai kosteikoksi olisi järkevämpi ratkaisu."*
- » *"Metsitystukiehtoina ensisijaisesti kytkeytyneisyys. -- Kytkeytyvyyden parantamiseksi olisiko mahdollista kohdentaa metsitystukea sellaisiin kohteisiin, joissa kytkeytyvyyden paraneminen olisi erityisen suurta?"*
- » *"Metsityksellä voitaisiin saada suurempaa ekologista hyötyä kohdentamalla sitä kohteille, joilla on aiemmin ollut meillä nykyisin uhanalaisia metsäluontotyyppäjä (indikaattorina esim. maannos). -- tällä toimenpiteellä voitaisiin saavuttaa ekologista lisäisyyttä ja kustannusvaikuttavuutta palauttamalla esimerkiksi lehtoja, tervaleppäkorpiä ja jalopuumetsiä."*

Ryhmä 2 – Maankäyttö, suunnittelu ja valtion metsät (2/2)

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Metsäkadon ehkäisy

- » "Mahdollisuutena pakollinen ekologinen kompensatio, esimerkiksi UK-tyyliin: [Biodiversity net gain - GOV.UK](#)"
- » "Myös luontohaittamaksu olisi tässä vaikuttava: [Luontohaittojen hinnoittelu ohjaisi parempaan maankäyttöön | HS.fi](#)"
- » "Voisiko taloudelliset kannustimet vastata tähän kasvavilla alueilla kun muita vaihtoehtoja ei ole (kuin esim. rakentaminen metsäisille alueille)?"

Aluetason metsien käytön kehittäminen

- » "Priodiversity LIFE -hankkeessa suunnitellaan ennallistamistoimia ja talousmetsien luonnonhoidon neuvontaa mm. maisematasolla ja tunnistetuilla monimuotoisuuskeskittymillä."
- » "Metsätukien kohdentaminen maakunnallisissa LUMO-ohjelmissa ja Priodiversity Life-hankkeessa tunnistettaville ekologisen verkoston ydinalueille ja niiden välisille yhteyksille."
- » "Monet lajit, kuten kuukkeli, metsäpeura ja metso, tietenkin liito-orava, hyötyisivät tästä aluetasoisesta suunnittelusta."

Valtion metsien käytön ohjaus

- » "Valtion tulisi yhteisissä metsissämme näyttää esimerkkiä kunnianhimoisella toiminnalla"

Ryhmä 3 – Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen

Ryhmän yleiset huomiot:

Ryhmä piti monia toimenpiteitä toteuttamiskelpoisina, mutta korosti käytännön haasteita ja asenteiden merkitystä. Jatkuva kasvatusta ja ojitusten välttäminen saivat tukea. Lehtojen huomioiminen ja vieraslajien torjunta nähtiin puuttuvina. Uusien toimintatapojen juurtuminen nousivat esiin haasteina.

- » *"Moni toimenpiteistä osin asennekysymyksiä ja melko helppo toteuttaa, esim. lahoppuun lisääminen ja sekapuustoisuuden ylläpitäminen -> sitä kautta monimuotoisempi lajikirjo."*
- » *"Työ on jo käynnissä monien listattujen toimenpiteiden osalta, ja sitoumuksia on jo tehty."*
- » *"Uusien käytäntöjen käyttöönotto ottaa aikansa"*
- » *"Pitäisikö vieraslajien torjunta ottaa osaksi metsäluonnonhoitoa?" – "ei ole listattuna indikaattoreissa, mutta tärkeä asia"*

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Harvennuksen käytäntöjen kehittäminen & metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen

- » *"Jatkuva kasvatusta hyvä soveltuvilla alueilla."*
- » *"Kunnostusojitusten välttäminen saa vahvaa kannatusta."*

Ryhmä 3 – Metsän- ja luonnonhoidon kehittäminen

Kuolleiden puiden säästäminen ja lisääminen & elävien säästöpuiden määrän lisääminen ja laadun parantaminen

- » *"Säästöpuiden säilyminen uudistusaloilla varmistettava (vrt. nykytilanne, jossa monesti säästöpuut häviää pian korjuun jälkeen)"*
- » *"Haapojen suosiminen säästöpuina hyvänä esimerkkinä."*
- » *"Mahdolliset kannustinkorvaukset säästöpuiden jättämisellä?"*

Pesimäaikaisten hakkuiden välttäminen

- » Tätä ryhmä pitää ehkä haasteellisimpana, olisiko *"kategorinen kieltö vs. jonkinlainen porrastettu rajoittaminen?"*

Tulen käyttö sopivilla kasvupaikoilla

- » *"Tulenkäytön osalta herää kysymys, miten sitä lisättäisiin? Entä jos kuivuus ja riskit lisääntyvät?"*
- » *"Lehtojen hoitoa ei ole mainittu, ryhmä kysyy miten talousmetsälehdot otetaan huomioon ja tuo esiin, että erityisesti lehtokeskusalueilla lehdot jäävät herkästi huomiotta."*
- » *"Myös paahdemetsien hoito on jäänyt huomiotta."*

Ryhmä 4 – Koulutus, viestintä ja luontotieto (1/3)

Ryhmän yleiset huomiot:

Ryhmässä korostui luontotiedon laatu, avoimuus ja paikkatietopohjaisuus. Koulutuksen kohdentaminen erityisesti konekuljettajiin nähtiin tärkeänä, mutta haasteena on koulutuksiin osallistuminen ja käytännön ohjauksen vaikutus. Viestinnän kanavat ja tiheämpi seuranta nousivat esiin kehityskohteina.

- » *"Erityisen hyvää on metsäammattilaisten, erityisesti metsäkoneen kuljettajien, osaamisen vahvistaminen. Haastavaa on luontotiedon kehittäminen, ainakin näillä indikaattoreilla."*
- » *"Pakon kanssa jos tätä tehdään, niin tulosta ei synny. Yleisesti tässä jos lisätään luonnosta sen monimuotoisuudesta, se kaikki sataa hyvään laariin."*
- » *"Alueellisilla ja valtakunnallisilla kehittämishankkeilla on jo nyt erittäin iso merkitys riippumattomien metsänomistaja-/ammattilaiskoulutusten toteuttamisessa."*
- » *"Positiivisia ekologisia vaikutuksia oletetaan olevan ihan lähtökohtaisesti. Sosiaalisia positiivisia vaikutuksia on osaamisen lisäämisellä. Kaikki toimenpiteet, mitkä lisäävät metsien kasvua, monimuotoisuutta ym. Ovat taloudellisesti vaikuttavia. Luonnonarvokauppaa odotellessa. Ennallistamisella ja luonnonhoidolla on taloudellisia vaikutuksia myös paikallisiin koneyrittäjiin ja siten aluetalouteen."*

Ryhmä 4 – Koulutus, viestintä ja luontotieto (2/3)

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Luontotiedon laadun seurannan kehittäminen

- » *"Luontotiedon laatu → tarkoitetaanko tässä että tieto vanhenee, vai että se on epäluotettavaa vai epätasaista?"*

Luontotiedon kehittäminen

- » *"Indikaattorit ovat hitaita tähänkin, tavoite tässä olisi saada luontotietoa enemmän avoimeksi, ja sitä olisi hyvä pystyä myös seuraamaan."*
- » *"Luontotieto täytyy olla paikkatietoa, herkissä asioissa vaikkapa maakuntatasolla, jos ei paikkatasolla. -- Toiveissa olisi saada näistä konkreettisempia."*
- » *"Arvokkaat luontokohteet, luontotyypeittäin, olisi tärkeä saada paikkatietona kaikille toimijoille. -- Ettei mitattaisi vain vmi-kierrossa, vaan tiheämmin."*

Ryhmä 4 – Koulutus, viestintä ja luontotieto (3/3)

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Tiedotuksen ja viestinnän lisääminen

- » *"Indikaattorina lahopuu on aika hidas ja hauska tähän."*
- » *"Vaikuttajaviestintä ei ole tässä mukana. Se on ilmeisesti lakivaikutuksissa mukana"*
- » *"Viestimmekö me oikeissa paikoissa ja oikeilla kanavilla? Sosiaalinen media ym. Pitäisikö ne ottaa haltuun?"*

Metsäammattilaisten (mm. metsäkoneen kuljettajat) osaamisen vahvistaminen

- » *"Metsäkoneen kuljettaja on se viimeinen henkilö, joka jättää jäljen metsään, ensiarvoisen tärkeä koulutuskohde."*
- » *Luotu-hankkeessa todettu jo, että heitä on vaikea saada koulutuksiin. Prioskassa tulossa iso uusi koulutuspaketti ym:n alla nimenomaan koneyrittäjille. "*
- » *"Metsäammattilaisilla on kiire/eivät osallistu työpajoihin, organisaatiot täytyy saada sitoutettua toimintaan, silloin tulee myös halua osallistua koulutuksiin ja toisaalta myös edistää näitä asioita."*
- » *"-- opetetaanko nykyisessä opetuksessa tarpeeksi metsäluonnon monimuotoisuudesta ja luonnonhoidosta? Ammattikorkeakoulut, yliopistot ja ammattikoulut? Vaikka opinnoissa opetettaisiinkin näitä, niin ohjaako työssäoppiminen kuitenkin ns. vanhaan linjaan?"*

Metsänomistajien neuvonnan ja koulutuksen vahvistaminen

- » *"Tervetullut toimenpide tämäkin, tietoa tarvitaan todella paljon lisää."*

Ryhmä 5 – Poliitiikka, lainsäädäntö ja ohjelmat

Ryhmän yleiset huomiot:

Ryhmä tunnisti tiettyjä lainsäädännön päivitysten tarpeita, erityisesti vesi- ja metsälain osalta. Helmi- ja Metso-ohjelmien ja niiden rahoituksen jatkuvuus nähtiin tärkeänä.

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Metsälain ja -asetuksen muutokset

- » *"Metsälakiin velvoite 10 m suojavyöhykkeestä, jolla ei saa tehdä maanmuokkausta eikä poistaa pensaskerrosta."*
- » *"Metsälaki mahdollistaa jo nyt jättää lahopuuta enemmän metsiin mutta siitä pitää ilmoittaa metsäkeskukseen ja siitä tulee myös seurantavelvoite"*

Muut lainsäädännön muutokset

- » *"Vesilakia päivitettävä."*
- » *"Vesilaissa epäselvää tuleeko jättää suojavyöhyke vesistöjen ja pienvesien rantaan."*
- » *"Uudisojitukset sallittuja ja niitä tapahtuu yhä."*

Metso-ohjelman kehittäminen

- » *Rahoitusta turvattava jatkossakin.*
- » *Valtion vaihtomaa rahallisen korvauksen vaihtoehtona*

Helmi-ohjelman kehittäminen

- » *Helmi-ohjelman resurssien kasvattaminen.*
- » *Ohjataan metsänomistajia rehevien korpien hakkuissa jatkuvaan kasvatukseen (metsaan.fi palvelussa).*

Ryhmä 6 – Taloudelliset kannustimet I (1/2)

Ryhmän yleiset huomiot:

METKA-tuen ja verotuksen kehittämistä pidettiin tärkeimpinä toimina. Tukien yksinkertaistaminen ja haitallisten toimenpiteiden välttäminen vaikuttavina toimina. Hiilituki ja metsitystuki koettiin etäiseksi ennallistamisasetuksen tavoitteisiin nähden, nähtiin enemmän ilmastotoimina.

Täsmähuomiot toimenpiteisiin:

Metkan kehittäminen

- » *"Varmistetaan ettei metkan kautta tueta haitallisia toimenpiteitä."*
- » *"Metkan kanssa tehdään jo paljon hyvää, myös uusi tulospöytäkirjan tukien pilotti hyvä"*
- » *"Metkatukien yksinkertaistaminen ja kohdevalikoiman laajentaminen, tukirahaa enemmän luonnonhoitohankkeille, urakoitsijoiden kouluttaminen. Lisätään metkatukien kohdentamista luonnonhoitoon."*
- » *Tilakohtaisen omavastuun poistaminen metkan ympäristötuesta, tulisi olla hankekohtainen*

Metsitystuki

- » *"Metsitystukea oleellisempi olisi ehkä keskittyä metsäkadon hillitsemiseen. Tuen vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle saattavat olla vähäiset? Tavoitevuosiin nähden esim. pellon metsityksen vaikutukset hitaat."*
- » *Onko riski että metsitetään esim. niittymäisiä alueita joilla arvoja avoimina alueina?"*
- » *Tuet kohdistuvat nykyisellään ehkä pohjoisempaan Suomeen pelloille."*

Ryhmä 6 – Taloudelliset kannustimet I (2/2)

Verotuksen kehittäminen

- » *Verotuksen kehittäminen hyvä, koska vaikuttaa suoraan kaikkiin metsänomistajiin. Sitä kehittämällä voisi päästä pitkälle, tässäkin tarvitaan metsänomistajien neuvontaa toteutuksessa.*
- » *Säästävien toimenpiteiden todentaminen helpompaa, vs. esim. jatkuvan kasvatuksen hyödyn osoittaminen. Haastava viranomaisille? esim. verotuksen puolittaminen luonnonhoitotoimista. Riittävä suuruusluokka luo aitoa kannustavuutta. Hyötyä tulisi saada myös ilman että myy puuta.*

Hiilituki- ja hiilivuokrajärjestelmän kehittäminen

- » *"Hiilituki enemmän ilmastopuolelle – kuinka varmistetaan että osuisi juuri tukemaan ennallistamisasetuksen indikaattorien toteutumista? Esim. jatkuvaan kasvatus saattaa vaatia voimakkaita harvennuksia ja lisää erirakenteisuutta"*

Ryhmä 7 – Taloudelliset kannustimet II

Ryhmän yleiset huomiot:

Potentiaalia nähtiin uusissa taloudellisissa ohjauskeinoissa, kuten luonnonarvomarkkinoissa ja kompensaatiossa. Tekninen toteutus ja helppokäyttöisyys nousivat keskeisiksi edellytyksiksi. Oikeudenmukaisuus ja kannustavuus korostuivat, ja esiin nousi myös ajatus palkita monimuotoisuuteen panostajia.

- » *"Näissä on kaikissa [toimenpiteissä] potentiaalia. Toimivuuden kannalta kaikki toimet vaativat vielä toisaalta paljon kehittämistä ja tuomista käytäntöön. Tekninen toteutus ja toiminnan helppous erittäin tärkeää."*
- » *"Ymmärrys eri mekanismien toiminnan välillä myös tärkeää."*
- » *"Eri toimenpiteiden nivoutuminen toisiinsa"*
- » *"Yksinkertaistaminen kaikkien eri rahoitusmenetelmien välillä. Osaoptimointi ei palvele, tämän pitäisi toimia kokonaisena palettina"*
- » *"Luonnonarvomarkkinassa pohdittava riittävät kannustimet ja monipuolinen markkinointi"*
- » *"Aiheuttaja maksaa tärkeä yksi näkökulma oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi."*
- » *"Kaikissa toimissa aiheuttaja maksaa on oikeudenmukainen (taloudellisesti ja sosiaalisesti)"*
- » *"Kustannusten tasaaminen verotusmalleilla"*
- » *"Toimisiko "haittojen aiheuttaja maksaa" -periaate niinkin päin, että "monimuotoisuuteen panostaja" tienaa?"*
- » *"Kaikissa mekanismeissa olisi hyvä huomioida jo meneillään olevat erilaiset toimet (mm. metsäyhtiöiden omat lisäiset kannustinjärjestelmät), jotta ei tehtäisi alusta asti työtä - toimivat mallit käytäntöön."*

Ryhmä ei kirjannut kommentteja toimenpidekohtaisesti. Ryhmän käsittelemät toimenpiteet olivat: luonnonarvomarkkinoiden kehittäminen, ekologinen kompensatio, rahaston kehittäminen ja maankäytön muutosmaksu.

Yhteenveto ja palaute

Yhteenveto: Mikä jäi päällimmäisenä mieleen? Mitä vielä jäi sanomatta?

Rahoitus & resursointi

- » *"Kuka maksaa?"*
- » *"Rahoitus, koulutus ja asenteet kuntoon niin hyvä tulee!"*
- » *"Lisärahoituksen varaan ei kannata mitään laskea, rahaa ei ole. Vapaaehtoiset tai säästötoimet realistisia"*
- » *"Resursseja käytännön töihin"*
- » *"Raha-asioista hyvin vähän vielä tietoa, raha ratkaisee toteutuksen onnistumisen."*
- » *"Aiheuttaja maksaa, mutta myös valtio omalta hyötyosuudeltaan, ei enempää. Luonnonarvomarkkinat saatava toimiviksi jolloin voidaan osoittaa osa maksusta ehkä vapaaehtoispuolellekin, kun hyvin motivoidaan."*

Kunnianhimon taso

- » *"Ei vain vapaaehtoisuutta, vaan lakiin perustuvia ohjauskeinoja. Rahaa sitten lisäisiin keinoihin."*
- » *"Jotta luontokato saadaan pysäytettyä tarvitaan oikeaa muutosta talousmetsissä. Toteutuskeinot ja tavoitetaso vaikuttavat paljon siihen kuinka hyödyllisiä toimet tulevat olemaan."*
- » *"Pidetään rima ja kunnianhimon taso ennallistamissuunnitelmassa korkealla! Se ehtii sitten ve-sittyä monta astetta ennen toteutukseen päätymistä"*
- » *"Oleellisinta on estää nykyisten monimuotoisuudelle tärkeimpien kohteiden heikkeneminen, niin päästään jatkossa vähemmällä"*

Kaikki muut huomiot

Loppuun osallistujilla nousi vielä ajatus vaihtomaapankista:

- » *"Vaihtomaapankki ennallistamisen toteuttamisessa on yksi keino saada sille hyväksyttävyyttä. Perinteisesti vaihtomaana on käytetty valtion maita, esimerkiksi soidensuojeluohjelmien toteuttamisessa. Vaihtomaata tarvitaan niille maanomistajille, jotka eivät halua korvausta rahana, vaan heille on tärkeää saada jatkaa metsätaloutta. Niille annetaan metsämaata toisaalta. Myös Lapin tai muualla sijainneet lomatontit olivat vaihtomaapankissa yhtenä keinona."*
- » *"Nyt kun valtiolla on halu säilyttää itsellä tämän hetkinen talouskäytössä oleva metsä, niin annetaan yksityiselle sektorille mahdollisuus ostaa 80 % hankitameno-olettamalla talousmetsää ennallistettavan alueen vaihtomaaksi."*
- » *"Valtio voisi ostaa avoimilta markkinapaikoilta tiloja käyvällä hinnalla ja käyttää niiltä vaihtomaapankissa."*
- » *"Toisaalta valtio voisi ostaa vapailta markkinoilta tiloja tätä ennallistamista varten korvamerkittyjä alueita, niin ne eivät jäisi ns. käsiin, vaan vaihdetaan sitten ennallistettavan alueen vaihtoina."*
- » *"Valtion euro tai motti on yhtä arvokas kuin yksityisenkin."*
- » *"Valtiolla on suurin mahdollisuus valtion metsien kanssa."*

Fiilismittarin tulokset

Fiilismittari: Miltä ennallistamissuunnitelman metsiä koskevat toimenpide-ehdotukset tässä vaiheessa vaikuttavat? 33

Lähes täydellistä	0
Hyvältä - pieniä viilauksia vaille valmista kauraa	9
Ei hyvältä eikä huonolta, jotain siltä väliltä	19
Heikolta, tekemistä on vielä paljon	5
Huonolta, ehdotukset eivät puhutelleet lainkaan	0
	33

Fiilismittarin perusteluja

- » **Tavoitetasot** indikaattoreille puuttuvat - ilman niitä ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia mahdoton arvioida
- » **Taso on hyvin karkea**, päästäänkö vaikuttavaan tekemiseen.
- » Toimenpiteet syöneet paljon sisäänsä ja niissä on **paljon potentiaalia**, mutta **konkreettiset tavoitetasot** toisivat niihin lisää pontta. Eli esim. miten paljon paremmin talousmetsien luonnonhoitoa nykytasoon verrattuna tulisi tehdä.
- » Toivon näistä selvästi toimia ohjaavia toimenpiteitä. Ja luonnon monimuotoisuudelle **läpileikkaavuutta**.
- » Hyviä ajatuksia, kuitenkin toteutukseen kaivattavia **resursseja** uupuu monella taholla.
- » -- kattavalla rahoituksella asiassa voitaisiin päästä merkittävästi eteenpäin.
- » Eriteltävä tarkemmin **eri toimijoiden roolit**; julkinen, yksityinen, yritykset.
- » Nykyinen **kunnianhimottomuus**, jota pidetään hyvänä on yksi suurimmista ongelman aiheuttajista.
- » Käytännön toimenpiteiden (esim. metsitys) ja ohjauskeinojen (esim. metsitystuki) ero ja linkitys olisi selkeästi tuotava esiin
- » Toimenpiteet talousmetsien osalta ovat **suhteellisen keveitä**, eikä niillä vielä saavuteta hyvää tilaa metsäluontotyypeillä. Toisaalta hyviä suunnitelmia esim. metsätuholain uudistamisesta.
- » Talousmetsien hoidossa luontoasiat paremmin huomioon. Asiat eivät ole vaikeita tai hankalia toteutettavia.
- » Metsäsektori on vastustanut erityisesti lakisääteistä metsien kestäväää sääntelyä vuosikymmeniä, joten takamatka on pitkä, ennen kuin aidosti kestävään metsätalouteen päästään.
- » **Melkoisia haasteita ja toisaalta mahdollisuuksia!**

Pikapalaute työpajasta

(1 = huonoin, 5 = paras)

Pikapalaute: Miten onnistuimme? 25

